

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z **Edukacji dla bezpieczeństwa w klasie ósmej**, wynikające z realizowanego programu nauczania – „**Żyję i działam bezpiecznie**” – Jarosław Słoma

I PÓŁROCZE

ROZDZIAŁ 3. PODSTAWY PIERWSZEJ POMOCY

Zagadnienia:

1. Podstawowe wiadomości z zakresu pierwszej pomocy

- budowa układu oddechowego człowieka
- budowa układu krążenia człowieka
- znaczenie prawidłowego funkcjonowania układu oddechowego i układu krążenia dla życia człowieka

2. Pomoc osobie nieprzytomnej

- koncepcja łańcucha przeżycia
- organizacja i działanie systemu ratownictwa w Polsce
- wzywanie pomocy; numery alarmowe
- bezpieczeństwo ratownika

3. Nagłe zatrzymanie krążenia. Resuscytacja.

- resuscytacja krążeniowo-oddechowa
- rozpoznawanie stanu osoby poszkodowanej

Wymagania na ocenę dopuszczającą:

1. Uczeń wyjaśnia zasady oceny układu oddechowego i krążenia (ocena oddechu oraz ocena przytomności)
2. Uczeń wie co to jest pierwsza pomoc przedmedyczna
3. Uczeń wie co to jest resuscytacja krążeniowo oddechowa, potrafi ją wykonać na manekinie (wskazać miejsce masażu serca)

Wymagania na ocenę dostateczną:

1. Uczeń wymienia kolejne ogniwa łańcucha przeżycia; omawia ich znaczenie
2. Wie co to jest AED i gdzie powinien się znajdować

Wymagania na ocenę dobrą:

1. Uczeń wyjaśnia, jak działa w Polsce system ratowniczy
2. Wymienia numery alarmowe i omawia właściwy sposób wzywania pomocy
3. Omawia zasady postępowania aseptycznego i bezpiecznego dla ratownika
4. Potrafi rozpoznać oznaki zatrzymania oddechu oraz krążenia

Wymagania na ocenę bardzo dobrą:

1. Uczeń omawia budowę i zasady funkcjonowania układu krążenia człowieka
2. Uczeń wymienia zagrożenia dla osoby nieprzytomnej
3. Potrafi wymienić przypadki utraty przytomności i sposoby zachowania się w każdym z nich.

Wymagania na ocenę celującą:

1. Potrafi postępować według schematu ratowniczego
2. Bierze udział w konkursach z zakresu pomocy przedmedycznej

4. Pierwsza pomoc, krwawienia krwotoki.

- znaczenie czasu w pierwszej pomocy
- apteczka pierwszej pomocy
- najczęstsze przyczyny zranień i krwotoków (krwawień)
- rodzaje krwawień; udzielanie pierwszej pomocy w przypadku krwawień odpowiednio do ich rodzaju
- wstrząs krwotoczny
- najprostsze opatrunki tamujące krwawienia
- krwotok z nosa

Wymagania na ocenę dopuszczającą:

1. Uczeń omawia znaczenie czasu w udzielaniu pierwszej pomocy
2. Uczeń wymienia zawartość apteczki pierwszej pomocy; posługuje się apteczką pierwszej pomocy, tamuje krwotok z nosa.

Wymagania na ocenę dostateczną:

1. Uczeń potrafi zatamować krwotok z rany

Wymagania na ocenę dobrą:

1. Uczeń wyjaśnia, dlaczego krwotok i wstrząs krwotoczny zagrażają życiu, potrafi wykonać opatrunek uciskowy.

Wymagania na ocenę bardzo dobrą:

1. Uczeń wyjaśnia, dlaczego krwotok i wstrząs krwotoczny zagrażają życiu
2. wymienia rodzaje krwawień

Wymagania na ocenę celującą:

1. udziela pomocy przy krwawieniu odpowiednio do rodzaju krwawienia

5. Urazy kończyn, zasłabnięcie, wychłodzenie, odmrożenie.

- główne przyczyny złamań, zwichnięć i skręceń
- najprostsze sposoby udzielania pomocy w urazach kończyn
- unieruchamianie kończyn
- chusta trójkątna
- zasłabnięcie - przyczyny, postępowanie
- ból w klatce piersiowej jako objaw stanu zagrożenia życia
- udzielanie pomocy przy zasłabnięciach i w przypadkach bólu w klatce piersiowej
- wychłodzenie
- sposoby udzielania pomocy osobom wychłodzonym
- odmrożenia
- udzielanie pomocy przy odmrożeniach
- temperatura odczuwalna
- zagrożenia wynikające z intensywnych opadów śniegu, porywistych wiatrów i bardzo niskich temperatur; prawidłowe zachowanie w takich sytuacjach

Wymagania na ocenę dopuszczającą:

1. Uczeń wie jakie są urazy kończyn i jak udzielić pomocy w przypadku zwichnięcia, złamania, skręcenia.
2. Uczeń wyjaśnia, czym jest zasłabnięcie, i omawia zasady postępowania w przypadku zasłabnięcia
3. Uczeń wyjaśnia, na czym polega pierwsza pomoc: - w wychłodzeniu - w odmrożeniu

Wymagania na ocenę dostateczną:

1. Uczeń wiec jakie są złamania i zna ogólne zasady postępowania przy urazach kończyn.
2. Uczeń wyjaśnia zasady postępowania z poszkodowanym skarżącym się na ból w klatce piersiowej
3. Uczeń wymienia części ciała najłatwiej ulegające odmrożeniom

Wymagania na ocenę dobrą:

1. Uczeń udziela pomocy przy urazach kończyn, rozróżnia rodzaj urazu - charakteryzuje je.
2. Uczeń demonstruje sposoby użycia chusty trójkątnej

Wymagania na ocenę bardzo dobrą:

1. Potrafi wykorzystać podręczne środki do unieruchomienia kończyn
Uczeń wyjaśnia znaczenie bólu w klatce piersiowej jako objawu stanu zagrożenia życia
omawia skutki działania niskiej temperatury na organizm ludzki
2. Uczeń wyjaśnia, od czego zależy temperatura odczuwalna

Wymagania na ocenę celującą:

1. Uczeń Dostosowuje czynności ratownicze do rodzaju urazu i sytuacji
6. **Oparzenia termiczne chemiczne. Porażenie prądem elektrycznym. Pioruny. Pomoc tonącym. Zagrożenie załamaniem lodu. Zatrucia.**
 - oparzenia termiczne i chemiczne - okoliczności, objawy, postępowanie, pierwsza pomoc
 - udar słoneczny i udar cieplny, objawy, postępowanie, pierwsza pomoc
 - postępowanie w czasie upałów
 - udzielanie pomocy osobie porażonej prądem elektrycznym
 - główny wyłącznik zasilania, bezpieczniki
 - pioruny
 - jak należy się zachowywać w czasie burzy, czego należy unikać
 - przyczyny utonięć
 - zasady udzielania pomocy tonącym
 - załamanie lodu
 - typowe objawy i najczęstsze okoliczności zatruc
 - pierwsza pomoc w przypadkach zatruc

Wymagania na ocenę dopuszczającą:

1. Uczeń potrafi wymienić źródła zagrożeń urazami termicznymi.
2. Uczeń potrafi wymienić czynności wchodzące w zakres pierwszej pomocy.
3. Wymienia przyczyny utonięć.
4. Uczeń potrafi zdefiniować pojęcie zatrucia.

Wymagania na ocenę dostateczną:

1. Uczeń zna przyczyny i rodzaje urazów termicznych.
2. Uczeń potrafi podać warunki bezpieczeństwa przy porażeniu prądem
3. Uczeń zna przyczyny omdlenia lub braku przytomności.
4. Wyjaśnia jak należy postępować by bezpiecznie udzielić pomocy osobom tonącym.
5. Uczeń zna rodzaje zatruc i trucizn.

Wymagania na ocenę dobrą:

1. Uczeń potrafi opisać skutki działania wysokiej temperatury na organizm ludzki i potrafi udzielić pierwszej pomocy przy oparzeniu termicznym.

2. Uczeń wie jak udzielać pomocy przy porażeniu prądem, zna objawy porażenia prądem.
3. Uczeń wyjaśnia jak należy bezpiecznie udzielić pomocy osobom podczas załamania lodu.
4. Uczeń rozpoznaje zatrucia na podstawie objawów i okoliczności.

Wymagania na ocenę bardzo dobrą:

1. Uczeń potrafi udzielić pierwszej pomocy przy oparzeniu, dostosowuje swoje działania do sytuacji, postępuje według łańcucha ratowniczego.
2. Uczeń przedstawia objawy porażenia prądem i piorunem, wiec jak udzielić pierwszej pomocy wg schematu ratowniczego.
3. Uczeń wie jak udzielić pomocy osobom tonącym, jak bezpiecznie wyciągnąć z wody osobę oraz jak wykonać RKO.
4. Uczeń dostosowuje postępowania ratownicze do rodzaju zatrucia i drogi wnikania.

Wymagania na ocenę celującą:

1. Uczeń potrafi dostosować akcję ratowniczą w zależności od rodzaju zagrożenia dla poszkodowanego.

OCENA ROCZNA

ROZDZIAŁ 1. BEZPIECZEŃSTWO PAŃSTWA

Zagadnienia:

- czym jest bezpieczeństwo
- rodzaje bezpieczeństwa
- bezpieczeństwo Państwa
- bezpieczeństwo Polski w ujęciu historycznym
- międzynarodowe starania o bezpieczeństwo na świecie
- aktywność Polski w organizacjach międzynarodowych
- filary współczesnego bezpieczeństwa Polski

Wymagania na ocenę dopuszczającą:

1. Uczeń potrafi powiedzieć definicję bezpieczeństwa
2. Uczeń potrafi wymienić instytucje odpowiadające za bezpieczeństwo państwa i jego obywateli

Wymagania na ocenę dostateczną:

1. Uczeń potrafi wymienić służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo państwa i obywateli

Wymagania na ocenę dobrą:

1. Uczeń potrafi opisać czynniki mające wpływ na bezpieczeństwo Polski
2. Wymieni organizacje międzynarodowe umacniające bezpieczeństwo Polski

Wymagania na ocenę bardzo dobrą:

1. Uczeń potrafi wymienić organizacje międzynarodowe, powstałe po II wojnie światowej, działające na rzecz bezpieczeństwa w Europie i na świecie

Wymagania celującą:

1. Uczeń potrafi opisać działania NATO
2. Opowiada o trzech konfliktach zbrojnych, które toczyły się w ciągu ostatniego roku.

ROZDZIAŁ 2. POSTĘPOWANIE W SYTUACJACH ZAGROŻEŃ

Zagadnienia:

1. Ostrzeganie i alarmowanie oraz ewakuacja:

- rodzaje kryzysów i wynikające z nich zagrożenia dla pojedynczych osób i zbiorowości (tabela lub schemat)
- katastrofy naturalne
- sytuacje kryzysowe wywołane przez człowieka
- działanie systemu wykrywania skażeń i alarmowania
- sygnały alarmowe, środki alarmowe
- tabela alarmów i sygnałów alarmowych
- zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu (także po ogłoszeniu alarmu w szkole) - sygnał, procedura, działanie
- rejony zbiórki, działania w sytuacjach nieprzewidzianych
- praktyczne sposoby ogłaszania alarmu; odpowiedzialność karna i moralna za nieuzasadnione działania

2. Zagrożenie powodziowe:

- przyczyny powodzi zadania organów państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej monitorowanie stanu wód oraz urządzeń hydrotechnicznych
- postępowanie ludności podczas podnoszenia się
- stanu wody (zabezpieczenie ludzi, mienia i inwentarza)
- ewakuacja planowana i doraźna - zasady postępowania
- bezpieczeństwo podczas powodzi
- ochrona wody i żywności

3. Zagrożenia pożarowe:

- najczęstsze przyczyny pożarów charakterystyka zagrożeń pożarowych w wybranych miejscach (dom, szkoła, sklep, świątynia, kino)
- środki gaśnicze
- podręczny sprzęt gaśniczy, jego przeznaczenie i typowe rozmieszczenie w obiektach publicznych (w tym w szkole)
- posługiwanie się podręcznym sprzętem gaśniczym
- znaki ochrony przeciwpożarowej
- algorytmy postępowania ratowniczego w wypadku pożaru oraz zasady ewakuacji
- gaszenie zarzewia ognia i odzieży płonącej na człowieku

4. Wypadki katastrofy:

- przyczyny tragicznych zdarzeń kryzysowych (katastrofy: komunikacyjne, budowlane, przemysłowe)
- algorytm postępowania w sytuacji wystąpienia katastrofalnych zagrożeń

5. Ewakuacja ludności zwierząt z terenów zagrożonych:

- środki ochrony zbiorowej ludności
- zasady przeprowadzania ewakuacji z rejonów zagrożonych lub objętych zdarzeniem kryzysowym
- samoewakuacja (ewakuacja spontaniczna)
- zasady zaopatrzenia ludności w wodę i żywność podczas ewakuacji oraz w rejonach dotkniętych kryzysem
- sposoby zabezpieczenia i magazynowania żywności i wody

- ochrona dóbr materialnych w rejonach zagrożonych lub objętych zdarzeniem kryzysowym

Wymagania na ocenę dopuszczającą:

1. Uczeń rozpoznaje jeden rodzaj alarmu
2. Uczeń wie jak się zachować po ogłoszeniu alarmu
3. Uczeń omawia przyczyny powodzi
4. Uczeń wymienia najczęstsze przyczyny pożarów
5. Uczeń wyjaśnia, jak należy się zachować w przypadku dostrzeżenia pożaru

Wymagania na ocenę dostateczną:

1. Uczeń potrafi wymienić dwa rodzaje alarmów oraz zna sposób działania systemów alarmowania i wykrywania skażeń , wie jak zachować się po ogłoszeniu alarmu w szkole w domu (wie jak działa instrukcja alarmowania).
2. Uczeń wymienia i uzasadnia niezbędne działania przygotowujące do ewakuacji z terenów zagrożonych powodzią
3. Uczeń wyjaśnia, jak należy gasić zarzewie ognia oraz wyjaśnia, jak należy gasić odzież palącą się na człowieku
4. Uczeń omawia przyczyny wypadków oraz katastrof komunikacyjnych i technicznych
5. Uczeń omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych

Wymagania na ocenę dobrą:

1. Potrafi przedstawić różne rodzaje alarmów oraz środki alarmowe
2. Wie jak zapobiegać panice
3. Uczeń uzasadnia potrzebę obserwacji stanu wód oraz urządzeń hydrotechnicznych
4. Uczeń wymienia podstawowe środki gaśnicze omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i wskazuje jego typowe rozmieszczenie w obiektach publicznych (także w szkole)
5. Uczeń omawia zasady zachowania się podczas wypadków i katastrof (komunikacyjnych, innych)

Wymagania na ocenę bardzo dobrą:

1. Uczeń potrafi wyjaśnić sposoby zachowania się dla każdego rodzaju alarmu.
2. Uczeń wyjaśnia, czemu służy system wykrywania skażeń i alarmowania wyjaśnia, na czym polegają działania systemu wykrywania skażeń i alarmowania
3. Uczeń potrafi dokonać analizy lokalnych zagrożeń związanych z wodą
4. Potrafi scharakteryzować elementy profilaktyki przeciwpożarowej.
5. Uczeń wyjaśnia znaczenie terminów „wypadek” i „katastrofa” , wie jak zapobiegać wypadkom i katastrofom i jak się zachować.
6. Uczeń kompletuje sprzęt i wyposażenie przydatne podczas ewakuacji; uzasadnia swój wybór
7. Uczeń omawia zasady ewakuacji ludności planowej i zwierząt z terenów zagrożonych
8. Uczeń wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność

Wymagania na ocenę celującą:

1. Uczeń potrafi wymienić stopnie ewakuacji oraz ją przeprowadzić
2. Uczeń wymienia główne przesłanki do podjęcia ewakuacji spontanicznej
3. Uczeń charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, szkole i najbliższej okolicy
4. Uczeń identyfikuje znaki ochrony przeciwpożarowej

ROZDZIAŁ 4. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA

Zagadnienia:

1. Zdrowie jako wartość. Zasady zdrowego stylu życia.

- zdrowie i jego rodzaje
- czynniki mające wpływ na zdrowie
- zachowania prozdrowotne i ryzykowne
- aktywność fizyczna
- racjonalne odżywianie
- sen
- kontrola własnego stanu zdrowia
- używki: alkohol, papierosy, dopalacze

2. Choroby cywilizacyjne.

- charakterystyka chorób cywilizacyjnych
- stres i sposoby walki z nim
- somatyczne choroby cywilizacyjne
- problemy zdrowia psychicznego

3. Komunikacja interpersonalna w trosce o zdrowie.

- komunikacja werbalna i niewerbalna
- odległość między rozmówcami
- zasady dobrej komunikacji
- asertywność
- negocjacje

Wymagania na ocenę dopuszczającą:

1. Uczeń potrafi wymienić czynniki mające wpływ na zdrowie
2. Wymienia skutki długotrwałego stresu

Wymagania na ocenę dostateczną:

1. Uczeń potrafi wyjaśnić, na czym polega higieniczny styl życia
2. Potrafi przedstawić sposoby walki ze stresem

Wymagania na ocenę dobrą:

1. Uczeń potrafi podać przyczyny problemów psychicznych u nastolatków
2. Uczeń wyjaśnia, czym jest asertywność i podaje jej prawa
3. Uczeń przedstawia zasady zdrowego żywienia

Wymagania na ocenę bardzo dobrą:

1. Uczeń potrafi wymienić objawy depresji, anoreksji, uzależnienia od internetu
2. Uczeń wymienia i omawia trzy techniki asertywnego odmawiania

Wymagania na ocenę celującą:

3. Uczeń potrafi wyjaśnić, czym są negocjacje i omówić ich podstawowe zasady